

TIEDOLLA JOHTAMINEN JA ARKKITEHTUURITYÖ JA INDIKAATTORIT

Akusti-työpaja 8.6.2017

Aulanko

Mikko Huovila; STM

Eeva Ketola, THL

Jaakko Viitanen, Citrus

Miltä TULEVA NÄYTTÄÄ ?

2017

Valtio

- maakuntien arviointi
  - benchmarking
- rahan jako oikeudenmukaisesti maakunnille
  - casemix
  - sairastavuus

2017

-

2018

Maakunnat

- arviointi toimivuudesta
  - palvelujen saatavuus väestön tarpeisiin nähden
  - talous
  - kustannusvaikuttavuus
- arviointi kansallisten strategisten tavoitteiden toteutumisesta
- raportit
  - järjestämisen
  - tuottamisen
  - ohjaamisen kannalta
- tarvitsevat tietoa
  - hyvinvointi ja terveys
  - laatu
  - kustannukset
  - vaikuttavuus
  - integraation toteutuminen
  - tuottavuus

2018

Palveluntuottajat

- THL:n apu maakunnille
- kuva-indikaattorit

2018-
2019

Asukas

- kuinka valita viisaasti?
- kriteerit?
- portaali?

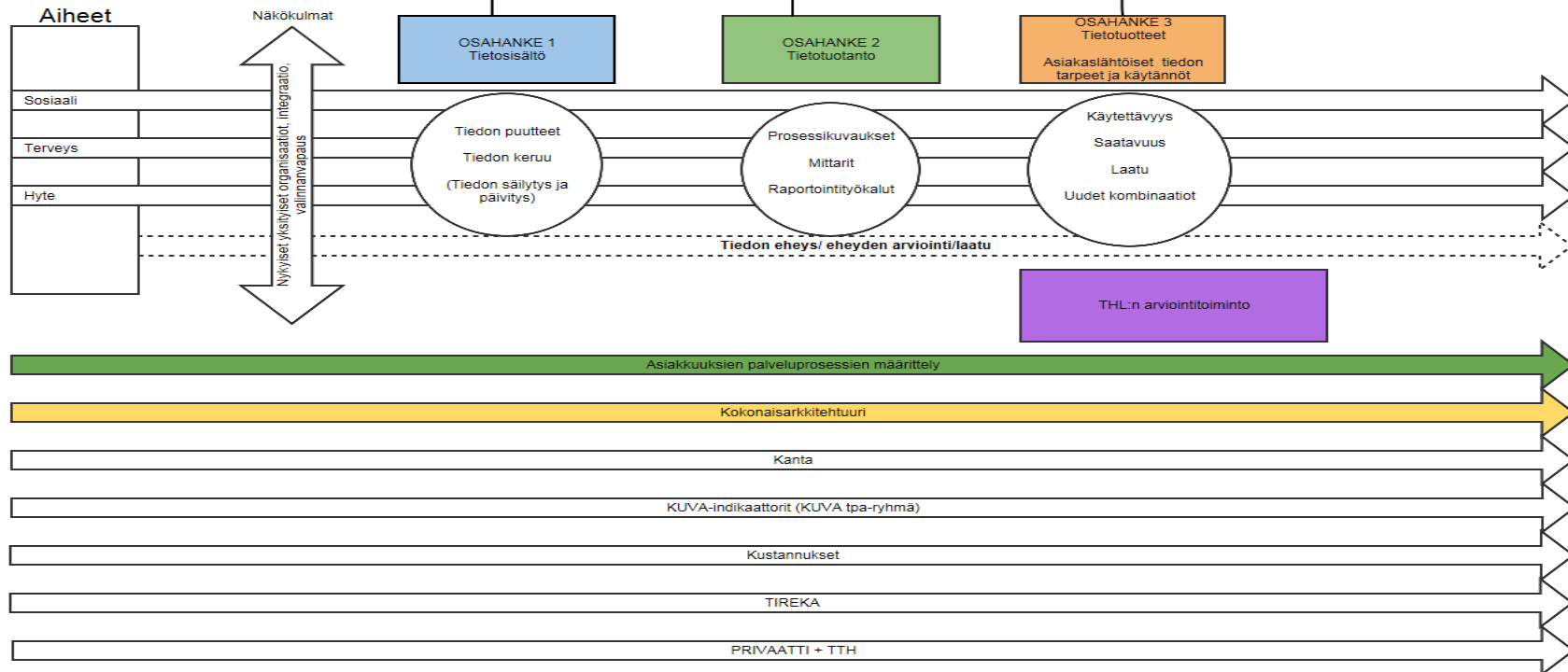
Mihin tietoa tarvitaan

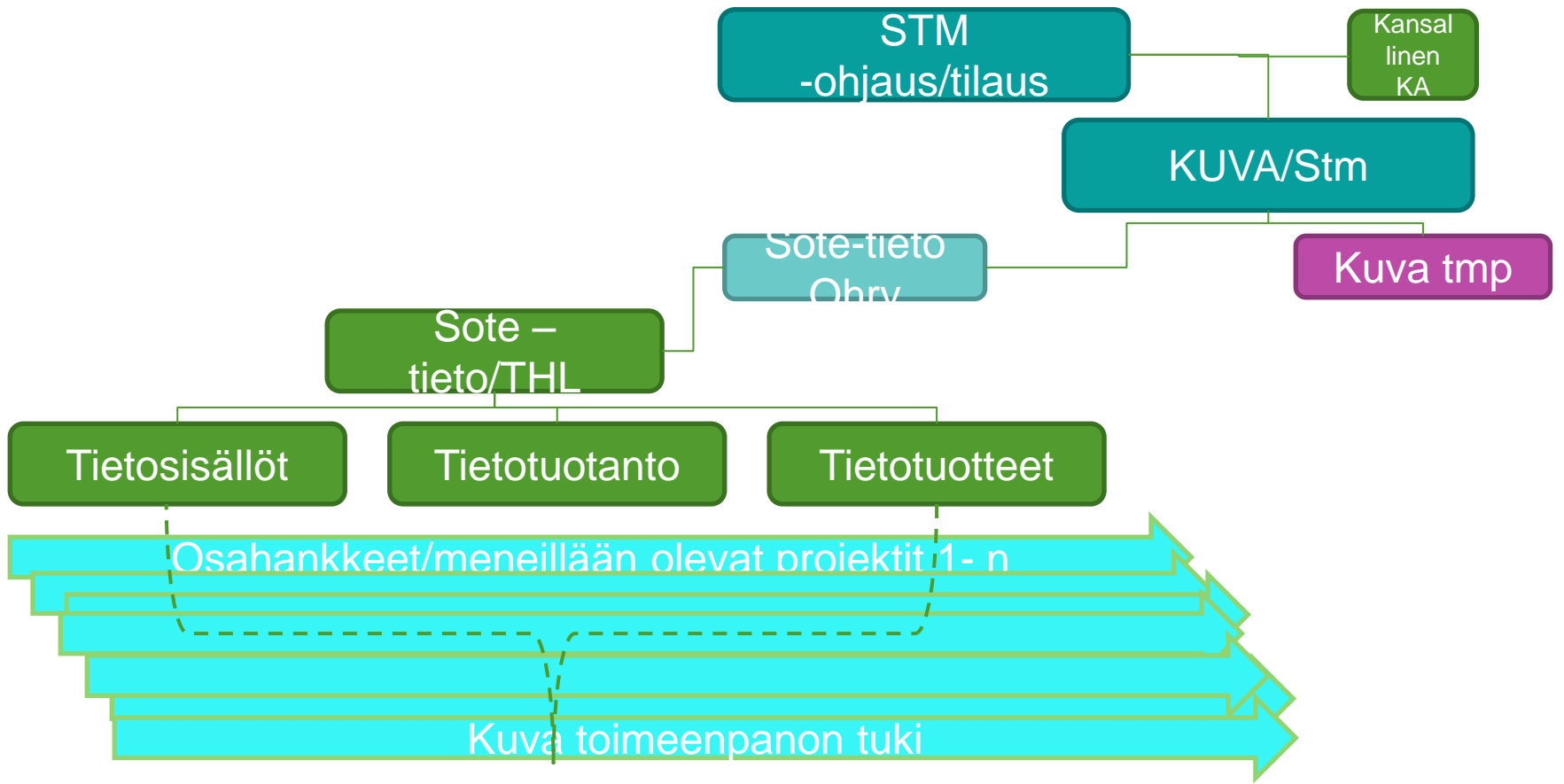
- **Väestön palvelutarpeesta**
- **Potilas- ja asiakaskirjosta**
- **Hoidon ja palvelujen saatavuudesta**
- **Asiakaskokemuksesta**
- **Kustannuksista**
- **Henkilöstöstä**
- **Laadusta**

Tavoitteet

- THL:aan keräämä sote-tieto saadaan vastaamaan uusia tarpeita ja on kiinteä osa valtakunnallista sote-tietoa
- THL:n sote-tietotuotannon koko prosessi on uudistettu vastaamaan sote-uudistuksen vaatimuksia. vuorovaikutteisesti asiakaspalvelua tukeva ja sen muutokseen sopeutuva sekä THL:n uutta toimintaa palveleva ratkaisu
- Tietopohjan ajantasaisuus, kattavuus, luotettavuus ja käyttökelpoisuus ovat riittävät, jotta sitä pystytään hyödyntämään uuden soten ohjausjärjestelmässä sekä tuottamaan halutut seurannan ja tietojohtamisen mittaristot valtakunnalliseen ja maakuntien käyttöön
- THL saa arviointitehtäviään varten käyttöönsä riittävät ja hyvälaatuiset tiedot, joiden avulla voidaan toteuttaa kansalliseen päätöksentekoon ja ohjaukseen tarpeelliset arviointiraportit ja asiantuntijaselvitykset
- Tietosisällöt tukevat soten tiedolla johtamista ja valinnanvapautta

SOTE-TIETOPOHJA-HANKE

TAVOITE: TIETO LÖYDETTÄVÄKSI

1.4.2018

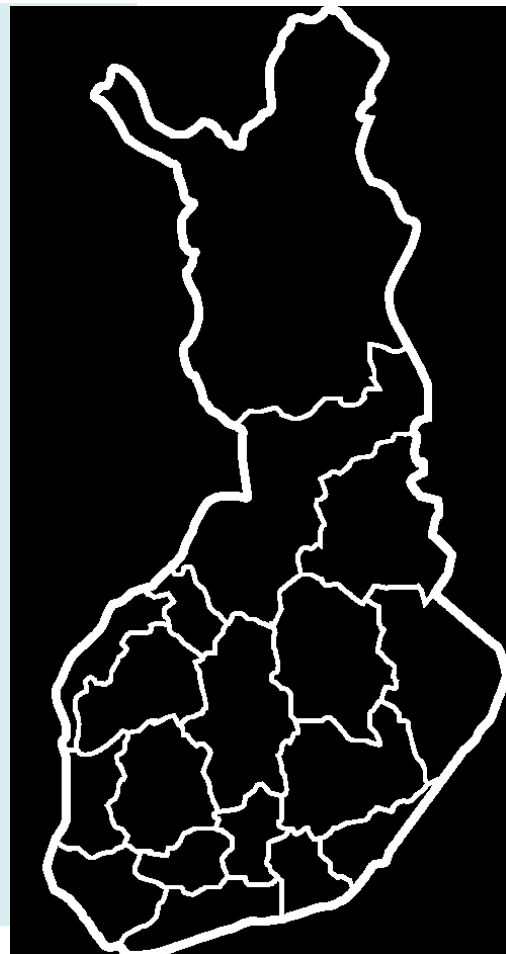
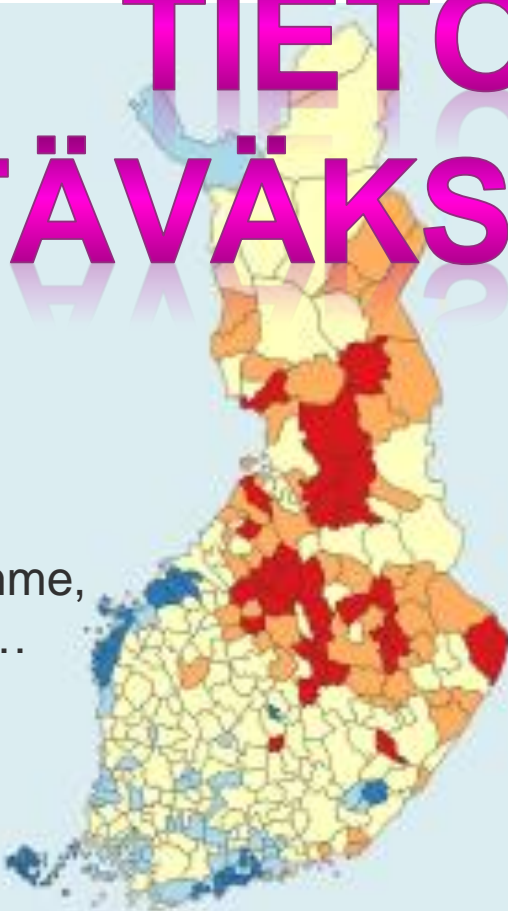
Kartta maakunnista

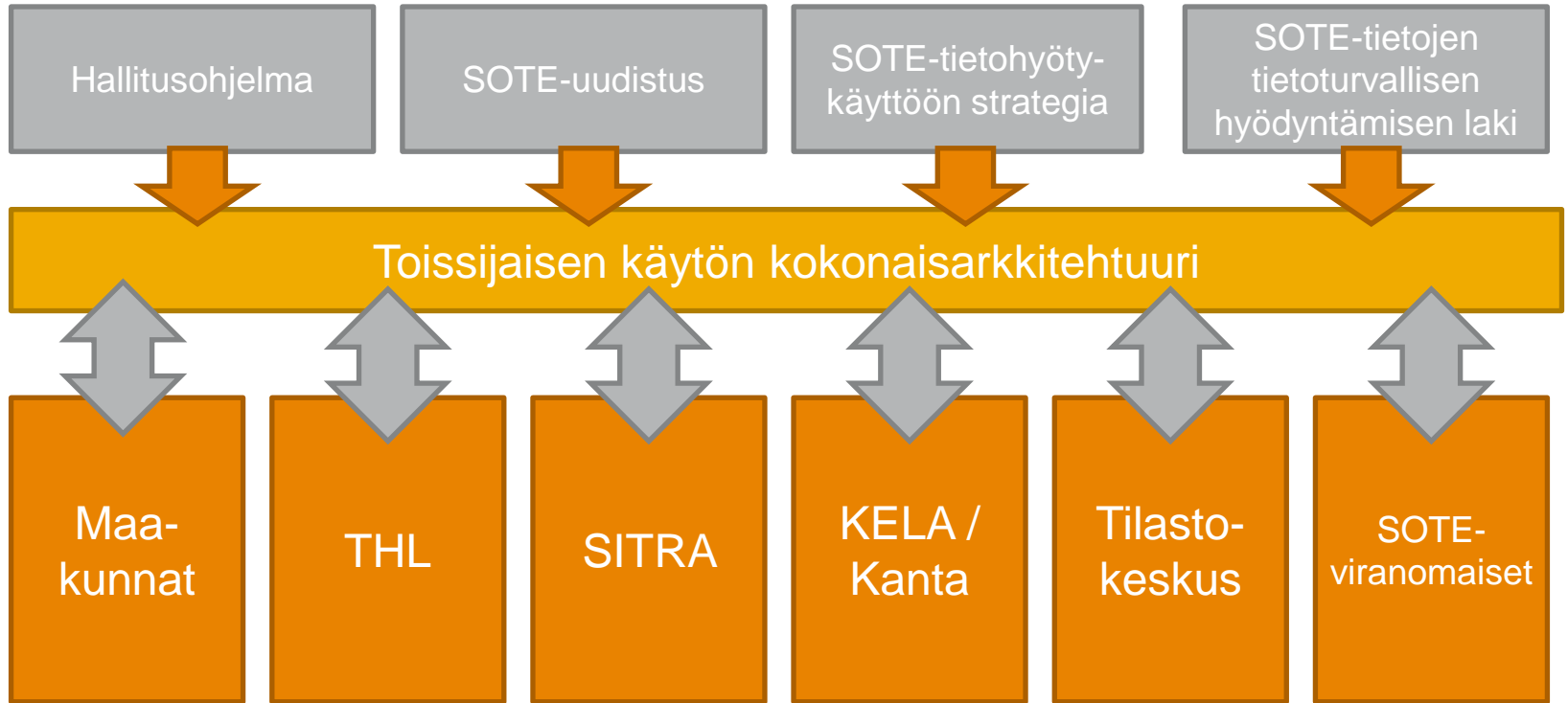
-sisällä indikaattoreita

-esim. hyte, väestö,

sairastavuus, sotkanet, Terveystemme,

TEA-viisari, hyvinvointikompassi ...

Toissijainen käyttö / tietoturvallinen hyödyntäminen

Tilastointi

Tieteellinen
tutkimus

Kehittämisen- ja
innovaatiotoiminta

Opetus

Tietojohtaminen

SOTE
viranomaisohjaus
ja -valvonta

Viranomaisen
suunnittelu- ja
selvitystehtävä

Periaatteita ja kehitysvaatimuksia (esimerkkejä)

Yksi tieto kerätään
vain kerran

Päällekkäiset
tiedonkeruut
minimoidaan

Valtakunnallisia
tietorakenteita
hyödynnetään aina
kuin mahdollista

Tieto avoimesti
saataville

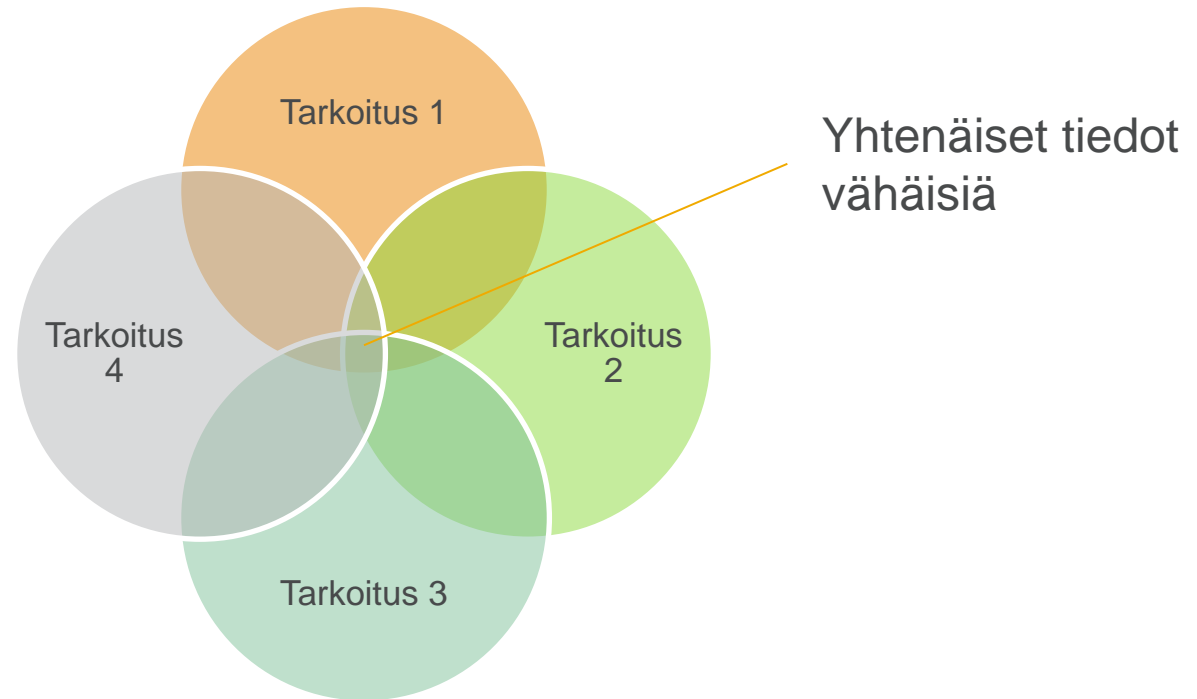
Kerran kerätyn
tiedon
hyödyntäminen
toisiin
käyttötarkoituksiin

Ajantasaiset ja
helppokäyttöiset
tietojärjestelmät

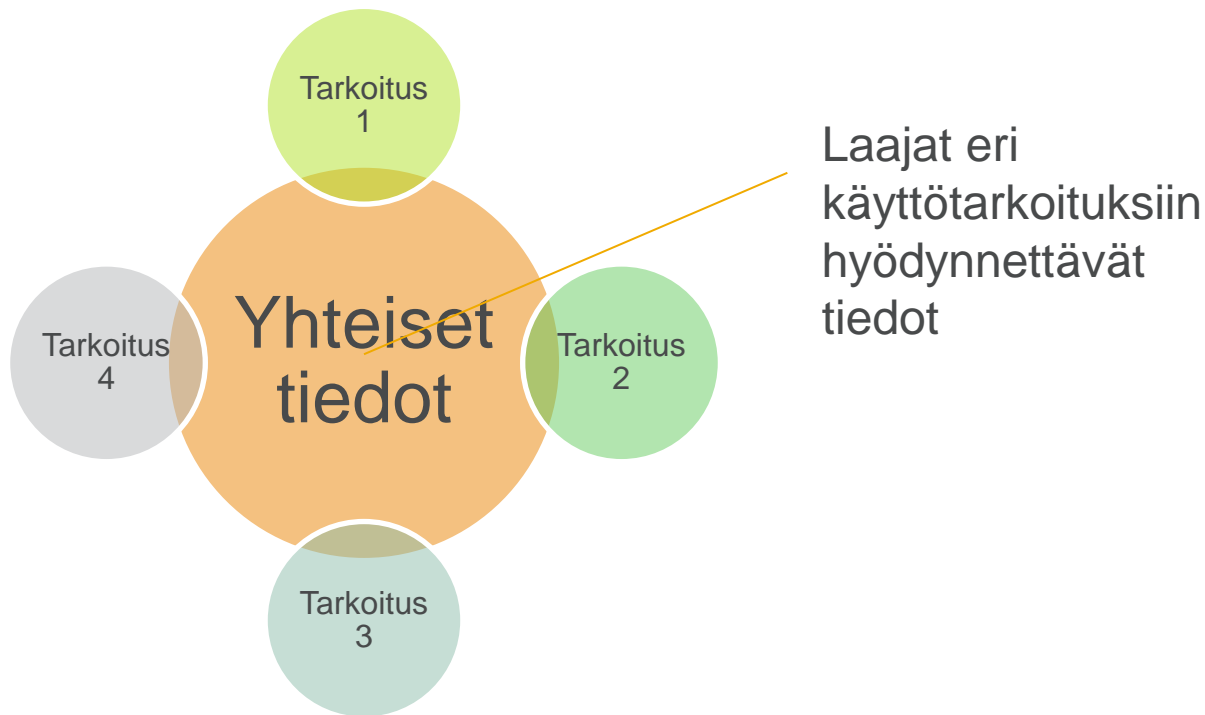
Ajantasaiset raportit

Laadukas
kirjaaminen

Sama ilmiö, monin tavoin määritellyt tiedot eri käyttötarkoituksiin

Sama ilmiö, mahdollisimman yhtenäisellä tavalla määritellyt tiedot eri käyttötarkoituksiin

Keskeisimpiä tuotettavia arkkitehtuurikuvauksia

Arkkitehtuuriperiaatteet, kehittämisvaatimukset

Toiminta-arkkitehtuuri

- Toimijat
- Toimijoiden välinen vuorovaikutus
- Keskeiset prosessit

Tietoarkkitehtuuri

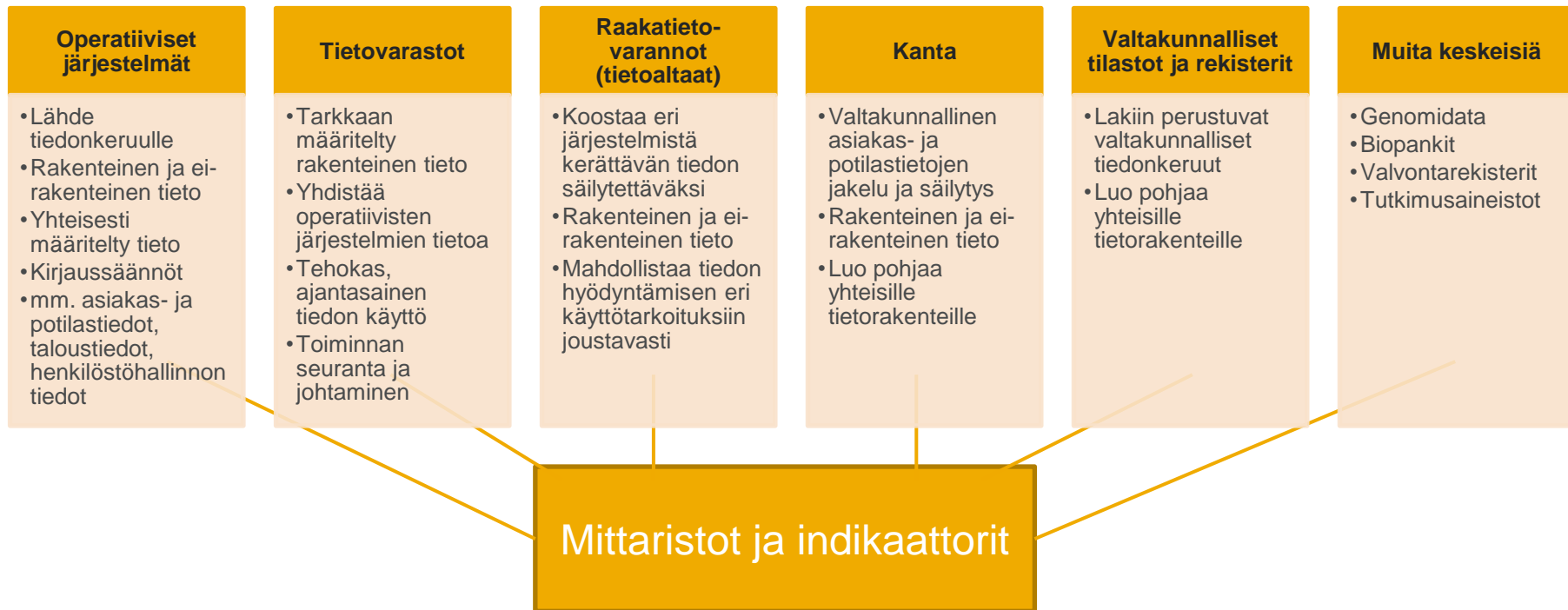
- Päätietoryhmät
- Loogiset tietovarannot
- Tietovarantojen väliset tietovirrat

Tietojärjestelmä-arkkitehtuuri

- Tietojärjestelmäpalvelut
- Tietojärjestelmäkartta
- Tietojärjestelmien välinen vuorovaikutus

Kehittämisspolku 2019 & 202x

Tietovarantojen välinen työnjako

Kehityspolku - askeleet kohti tulevaa

Nykyiset toimintamallit, tiedonkeruut ja järjestelmät

2017

2018

2019

2020

2021

2022

2023

2024

2025

Uudistetut toimintamallit, tiedonkeruut ja järjestelmät

Keskeiset asiat

1. Soten tavoitteiden kirkastaminen jokaiselle toimijatasolle,
2. Maakunnissa pitää olla tietovarasto ja toimivat tietojohdamisen työkalut,
3. Tietomalli ja käsitteistö kansallisesti yhdenmukaiset,
4. Kirjaaminen kuntoon

Mitkä ovat organisaation tehtävät tietotarpeiden keräämisessä **kansalliselle** tasolle vertailuun ?

- Kirjaamiset kuntoon alkaen kentältä
  - Pitää tietää miten tieto on kirjattu, mitä se sisältää, pitää olla vertailukelpoista
  - Ensin pitää ymmärtää mitä tarkoittaa mikäkin tarve
  - Kirjauksia jätetään kesken, jolloin tieto ei koskaan siirry minnekään => esimiehen pitää ohjeistaa, ettei saa jättää tähän tilaan, tiha voi olla koordinoivassa / laadunhallinnan roolissa, mutta johto vastuussa
  - Varmistamalla että kirjataan oikealla tavalla
    - Virhelistojen läpikäynti, puutteelliset tiedot, ristiriidat,
- Suoriteluvut johdon työpöydältä, voisi olla enemmänkin kuin suoritteet; eurot, henkilötyö,..
  - Asiakaspalautteesta nyk. tekstiviestikyselyt 5 kys. asiakkaille
- Suoritekäsikirjan kouluttaminen enemmän esimerkkitapauksia
  - Kaikki erilaisia koulutustapoja, FAQ:t, videokoulutukset, webinaarit
- Peruskäsitteet pitäisi määritellä kansallisesti täsmällisemmin, ettei jää niin paljon tulkinnanvaraiseksi

Mitkä ovat maakuntatason järjestäjän tehtävät tietotarpeiden palvelujen suunnittelussa?

- Kansalliset ohjeet, pitäisi olla samanlaisia,
  - Tällä hetkellä omat ja kansalliset mittarit sekä asiakkaille näkyvät mittarit, mutta mitä enemmän on samoja, niin sitä lähempänä yhtenäistä
  - Jos virheitä, niin pakotetaan löytämään syyt
- Tarpeena **maakunnan sisäisten tuottajien vertailu**
- Toisaalta **maakuntien välinen vertailu**
  - Asiakaspalaute
  - Saatavuus (kolmas vapaa aika eri ammattilaisille), maakunnan pitää kokea hyötyvänsä tästä esim. ettei tule sanktioita, tuottajien ohjaus
  - Käyntitiedot (ettei kaikkia lähetetä päivystykseen, sähköisten palvelujen kautta tulleet, mitä eri sähköisiä palveluja on, kuinka paljon ajanvarauksia, ereseptejä, jne., myös tieto niistä jotka eivät johda ajanvarauksiin tms.)
  - Kustannustiedot

Mitkä ovat tietohallinnon tehtävät tietotarpeiden keräämisessä palveluntuottaja-tasolle palvelujen arviointiin, suunnitteluun?

- Saavutettavuus (=sijainnit ja aukioloajat), saatavuus (=hoitoonpääsy T3, jonot)
- Onko lähettänyt eteenpäin, vai hoitanut kerralla? (pv läheteiden lkm per vastaava ikäryhmä / 10.000 asukasta)
- Kuinka paljon lääkärihoitaja annettu? (htv/1000 palvelunkäyttäjää)
  - Sähköiseen asiointiin vastaavat mittarit (määrä, mitä mahdollisuuksia on ylipäätään)
- Asiakastyytyväisyys
  - Kansallinen yhdenmukaisuus (5 kys. asiakkaille)
- Laatu (Haipro-järjestelmä, laatu järjestelmät, komplikaatiot, valitukset, huomautukset, haittavaikutukset)
- Henkilöstön työhyvinvointi, tyytyväisyys, pysyvyys, lyhyiden sairaslomien määrä (per palveluntuottaja tai -yksikkö)
- Sos.huollon mittareissa esim. työhön palaavat, nopeat reagoinnit (palvelutarve arvioitu alle 7 vrk), lyhyen jakson avulla kuntoutuvat, pitkien interventioiden määrä

Miten lähteä tekemään kansallisesti yhteistä tietomallia?

- Järjestäjäpuolen tietojen tarve ohjaa kaikkea, koska se antaa mitoitukset, muuten ei pysty ohjaamaan kokonaisuutta
  - Uudenlaisia tietotarpeita, jotka liittyvät organisointiin
  - Kuinka yhdenmukaisia/erilaisia maakunnat voivat olla (ytimen ympärillä varioinnit),
  - Järjestäjätasolla saatava **yhdenmukaiset luokitukset ja rakenteet**
  - **Yhdenmukainen kirjaaminen** (kanta + lait mitoittavat, mutta vain osaa)
- Mittareiden pitää liittyä strat.jalk. Saatavuus, yhdenvertaisuus, ... mutta myös surrogaattimittareita (hyvää hallintoa tms., kuinka paljon asiakkaat käyttävät ja mitä, mitä on saatavilla, kustannus-hyötysuhde)

Miten yhteistyötä pitäisi tehdä ja organisoida?

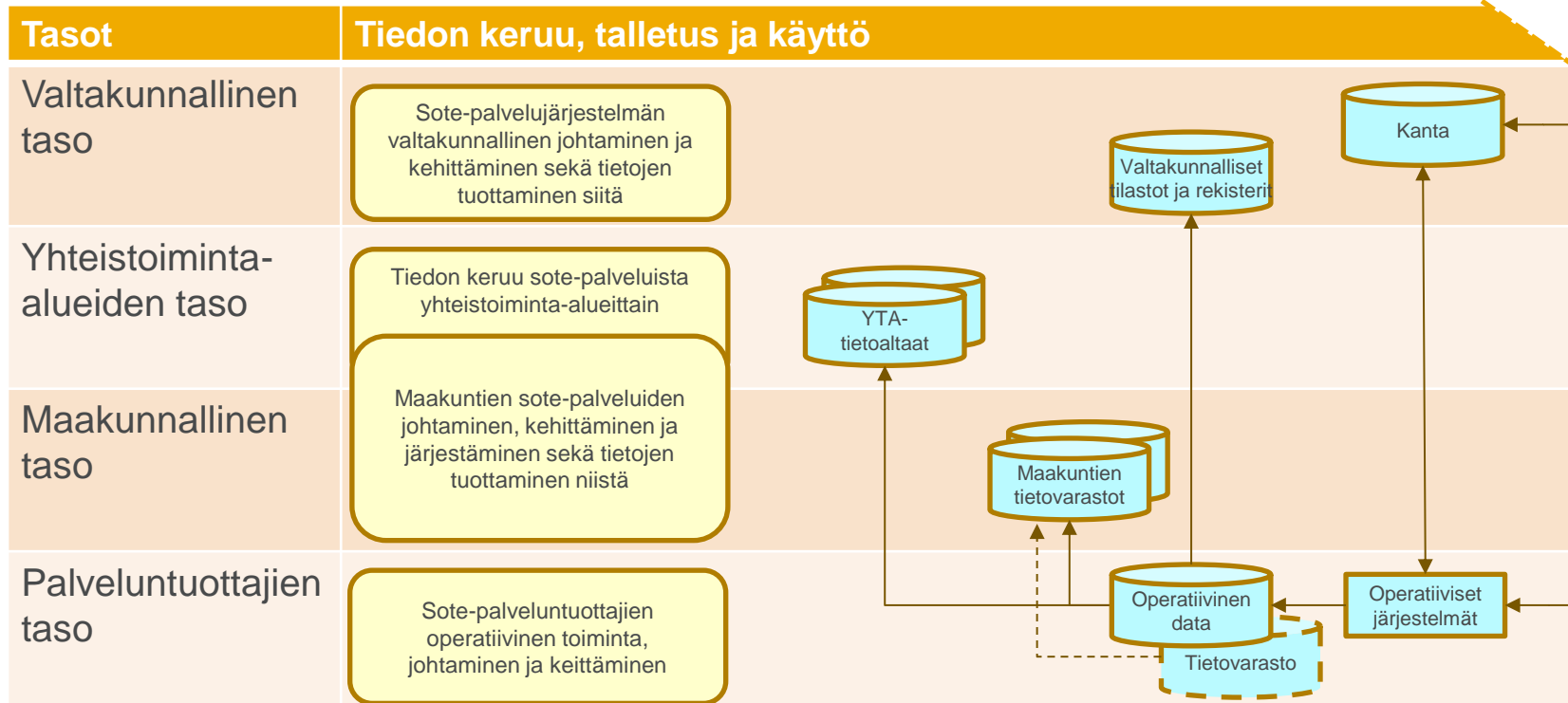
- Järjestäjäkohtaisia paneeleita,
- Yksityisten toimijoiden hyödyntäminen,
- Muutosjohtajat mukaan
- Asiakaslähtöiset lähestymistavat (tietotarpeet eri tasoille) + tilannekuva tiedon hyödyntäjällä
- Mahdollisten hyväksi havaittujen käytössä olevien ratkaisujen vertailu (shpt, kunnat, maakunnat)

Miten lähteä tekemään kansallisesti yhteistä tietomallia? **Keiden pitäisi olla mukana ?**

- Miten paikallistetaan osaajat?
  - Sitran selvityksen tuloksissa eksote, kainuu ja siun sote maakuntina rakentaneet tietovarastot maakuntajärjestäjälle
  - THL:n tiedot johdon työpöydälle?
- Etenemisessä tavoitteena tehokas ketterä iteroiva prosessi
  - Alkuun karkeammalla tasolla ja kohti hienojakoisempaa ja yksityiskohtaisempaa tarpeiden mukaisesti
- Yksi malli ei välttämättä sovellu kaikkeen, mutta muiden ajatuksia pitäisi kyetä hyödyntämään
  - Yksityiseltä puolelta mallia; mikä on olennaista tietoa palvelun tuottamiseen
  - Kustannustiedot myös

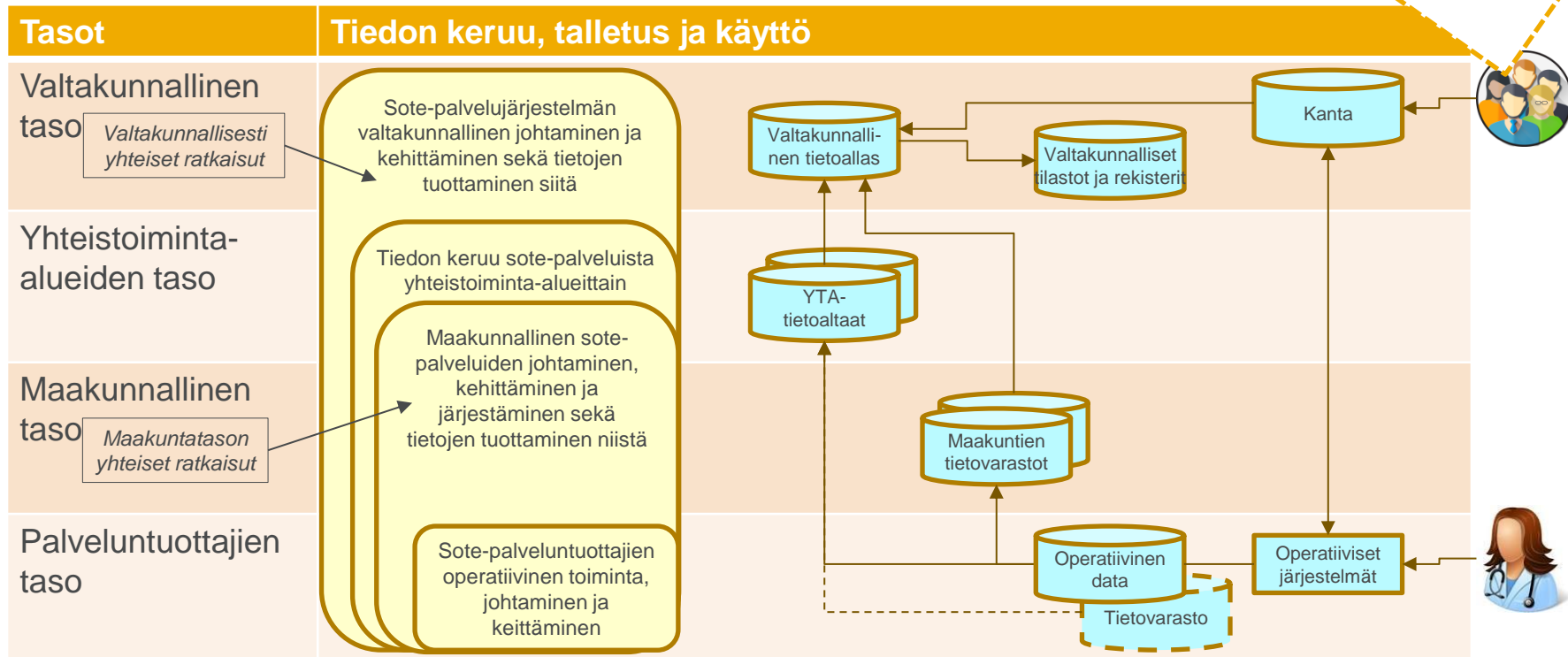
Nelitasomalli (toissijaiskäyttö) v. 2019

LUONNOS

Nelitasomalli (toissijaiskäyttö) v. 202x

LUONNOS

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- **Olemmeko tunnistaneet oikeat aikataulut**
  - Valtiovallan pitää saada maakuntajohtajille ja muutosjohtajille **tiedolla johtamisen prioriteetin nostaminen**, monialaiset asiantuntijat, jotka ymmärtävät oman substanssinsa + BI ammattilainen
  - Sipilän kustannusloikka 3 mrd: missio pitäisi olla **tehot irti sote-koneesta, digitaalisuus hyödynnettävä**
  - Maakunnat joutuu miettimään DW:n ja strategian, nyt se momentum kannattaa hyödyntää
  - **Kansallisesti** maakuntien yhteismitallisuuteen **harvat ja valitut KPI:t**
  - **Analytiikkaratkaisujen** yhdistäminen kaikkiin tietoaltaisiin
  - **Kirjaamisen kehittäminen**, tiedon lähde kuntoon vaikka sanktioilla, koulutukset paremmiksi, yot ja amkt mukaan

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- Omakanta parantaa kirjaamisen laatua =>oik.pyynnöt ym.
- **Keskeiset asiat: 1.Mission kirkastaminen, 2.maakunnissa pitää olla dw, 3.tietomalli ja käsitteistö kansallisesti yhdenmukainen, 4.kirjaaminen kuntoon**
- **minkälainen aikataulu pitäisi tehdä?**
  - Syksy17:
    - Yta kehittämispilotti Pohjoisessa tiedolla johtamisesta
    - Voiko vanhat tiedot säilyttää altaassa?
    - Tiedon oikeellisuuden kehittäminen => modernit atj ja ptj => käyttöliittymät tukee oikeaa kirjaamista, kilpailutukset ainakin ehditään ennen 2019, nyk. työkalut eivät tue kirjaajaa oikeassa kirjaamisessa

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- 2018:
  - Keinot miten maakuntajärjestäjä ohjaa yksityisiä toimijoita?
  - Maakunta liikelaitoksen dw oululta, sote keskukselle, muilla kunnilla jotain, siirtymävaiheen ratkaisuja,
  - Minimi: popster-hankkeessa sanna.salmela@ppshp.fi miettinyt näitä
- Kansalaispalaute huomioon, omakannasta?, malli pitää sopia yhdessä, ja palvelujärjestäjälle raportoitava
  - Minkälaista hoitoa saanut liitettävä palautteeseen =>laatupalaute
- Järjestäjällä oikeus saada toiminnan tiedot, pitää osata laskea oma kustannus, maakunta liikelaitos ja järjestäjä eroavia
- Tuottajien laatuarviot maakunnille

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- **kuinka ja kuka on mukana?**
  - väliaikaisten valmisteluorganisaatioiden kautta
  - Kommenteille ennen lomaa, lomien jälkeen yhteenvetoa => viekää maakuntavalmisteliijoille
  - Entä yhtiöiden näkemykset?
    - Kehitysyhtiöön kaikki käyttövelvoitteen piiriin liittyvät
  - Onko hyötyä, jos THL järjestää Sote tiedon johtamisen pajoja maakunnille
    - Todennäköisesti (janne, jukka mielonen ja merja essotesta)
- Tiedot pitää saada automaattisesti siirtyilemään jo 2019 mennessä

TYÖPAJA 3.2

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- **Olemmeko tunnistaneet oikeat aikataulut**
  - Minkä toimijan tehtäviksi mitäkin pitäisi määritellä (valtak., maak.)
  - Ketterässä maakunnassa
    - Kustannustiedot mikä osa potilaasta kallista, mikä halpaa
    - Laaturekisterin tiedot tarvitaan
    - Mitä muuta tarvetta? Järjestäjän tarpeet, onko vain näkymä tietovarantoon
  - Jatkossa ei välttämättä lähetetä ilmoituksia thlään, vaan thl voi katsoa livetilanteen koska tahansa
  - Pitkän ajan seurannasta **tilannekuvan** haltuunotto

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- Maakuntatieto-ohjelma vrt kuntatieto-ohjelma lähinnä budjetäärinen ero
- **Järjestäjän näkökulman tiedot** pitäisi saada näkymään tietovirtakuvauksiin, muut ovat tuttuja, tietopakettien datalla ei ohjata palvelun tuottajia, kustannusten kohdennus vaatinee maakuntakohtaisia käytäntöjä, VM:n tilikartta pakottaa yhtenäistämään taloushallintoa, standardoi valtionkonttoriin vietävän datan kuukausitasolla
- Kaikilla maakunnilla ei kannata lähteä rakentamaan ambulanssien trakkausta, thln pitäisi laatia otsikkotason tiedot kirjauksista ja rajapinnan avulla vastaanotto, palvelutasolle määrittelyt

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- Nyk. palvelupaketin tietoja ollaan puluttaamassa ptj yksikkörakenteisiin, jota ei pitäisi tehdä, muutoin hyvä luokittelu, riittävän karkea, vertailuun, kapitaatorahan jakoon
- Pitäisi jatkaa isaacuksen juttuja, ettei jää kertakäyttöratkaisuksi
- Sitran rahoituksella HUSin tietoaaltaan tehty ratkaisut voidaan asentaa muuallekin esim. VSSHPIle RADUn ratkaisu
- HUS on CE merkinnyt altaan, tutkimus ei vaadi CE-merkintää, mutta hoitoon käyttäminen vaatii => PITÄISIKÖ OTTAA HUOMIOON MUUALLA
- Tietoaaltaan avaaminen avaisi myös THLlle paljon rikkaamman datan kuin nyk. rekisterit

Skenaariot vuonna 2019, 2025?

- Muiden maakuntien mahdollisuus käyttää YTA-alueen tietoallasta
- Viisi allasta vai yksi?
- PCP-rekisterien käyttö klinikoilla
- **minkälainen aikataulu pitäisi tehdä?**
- **kuinka ja kuka on mukana?**